

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in tož se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Samo poštenost in delo dajeta pravico do življenja

Čeprav se nam marsikdaj drugače zdi, je vendar naravni ustroj življenja v svojem jedru pravičen.

Zakaj?

Zato, ker je svet urejen tako, da se vedno vse vrtil in suče, kakor voda v loncu, kadar zavra. In pri tem se seveda zgodi, da pride danes na vrh, kar je bilo včeraj spodaj, pa tudi obratno. To življenjsko kipenje, to vrvenje je potrebno zdravju človeške družbe. Saj vemo, da se stoječa, mirna voda usmrači in pokvari.

Narava je pravična — toda ljudje?

Ta pojav, ki ga nekateri v čisto napačnem pojmovanju smatrajo za krivico, je čisto v redu. Kaj pa ljudje?

Nič ne pretiravamo, ako mirno rečemo, da ljudje skušajo pokvariti, kar je narava naredila dobrega.

Kako skušajo pokvariti?

Kar pogledjmo v naše javno življenje, pa nam bo odgovor takoj jasen!

Danes hvalo, jutri kamen

Kdo se ne spominja, kako je javnost povzdigovala tega ali onega, dokler je bil kakorkoli na vrhu. Kakor hitro pa se je v življenjskem vrenju položaj zasukal, so ga tisti, ki so mu prej najbolj lizali pete, najbolj obmetavali s blatom in kamenjem.

Ne verjamete?

Samo malo se spomnite, kako so pri nas ljudje navprek hvalili senatorja dr. Marušiča, dokler je bil ban Dravske banovine. To je bilo priznanja in poveljevanja brez konca in kraja. To je bilo vzklikanja in hvale, moledovanja in prošenj in zahval!

Kako pa sedaj?

Odkar senator dr. Marušič ni več ban, je naenkrat vse hvale in priznanja konec. Pa ne samo to! Čez noč smo tako rekoč izvedeli, da je nekdanji ban dr. Marušič največji grešnik na svetu, prava šolobarda, ki je kriv vsega gorja, ki koga tare. On je kriv nezaposlenosti, on je kriv nizkih cen za kmetijske pridelke, on je z eno besedo kriv vsega, kar je narobe! In s takim kamenjem ga obmetavajo ljudje, ki so ga prej morda najbolj na vsa usta hvalili.

Sodimo po delih!

Mi nimamo končno nič proti temu in to kot opazovalci našega javnega življenja samo ugotavljamo. Kot pošteni ljudje pa smo dolžni svoji vesti in zdravemu razumu naših čitateljev glasno povdariti, da je tako početje nagusno, podlo, breznačajno in ni vredno dostojnega človeka. Mislimo namreč, da je treba

soditi človeka po njegovih delih. In ta dela obdrže svoje nespremenjeno vrednost brez ozira na človekov položaj. Po domače bi se to reklo v našem primeru: Če je kdo dobro, prav in pošteno delal na visokem položaju bana, obdrže ta njegova dejanja polno vrednost in vso svojo ceno, pa naj makari gre nekdanji ban jutri cešte pometati! Ne položaj, ampak dejanja dajo človeku njegovo vrednost!

Bodite trezni in pametni

Zakaj našim čitateljem govorimo o tem? Zato, ker po svoji najboljši vesti želimo, da ostanejo vedno in v vsakem položaju trezni in pametni, kakor se za politično zrelega človeka spodobi. Ako je javno življenje pri nas kakorkoli zastrupljeno, nočemo nikakor biti sokrivi tega zastrupljanja. Kot poštenjaki se zavedamo, da vemo tudi, da pod soncem ni nič stalnega razen poštene zavesti v poštenem človeku, da je dosledno vedno in povsod ravnal, kakor je po svoji vesti in po pisanem zakonu čutil, da je najbolj prav. Vemo pa tudi, da je rečeno: Blagor krotkim, ker bodo zemljo posedli!

Mi ne sodimo

Mi nismo nikdar in nikogar preganjali, ker vidimo v vsakem človeku, tudi v svojem najostrejšem nasprotniku, najprej in prvenstveno človeka, potem šele vse drugo. Vemo pa tudi,

da je Kristus učil: Blagor njim, ki trpe krivice!

Predaleč bi nas vedlo, ako bi hoteli pordrohneje razmotrivati o tem. Opozoriti smo hoteli naše čitatelje samo na tisti strašni prepad med smotrenim naravnim redom in strupeno skvarjenostjo človeške družbe. Jasno je, da je narava sama kršenja svojega reda ne dopušča brez kazni. Odveč in nepotrebno je zato, da bi mi koga sodili. Še bolj nespametno pa bi bilo, da bi zaradi česarkoli klonili. Dokler imamo mirno vest, lahko mirno vsakomur pogledamo v oči in mirno nadaljujemo svoje delo. Kajti pisano je tudi: Pahnil je mogočne s prestola in povišal je ponižne!

Kakšno mogočnost mislimo s tem?

Tisto puhlo, napihnjeno mogočnost človeka, ki misli, da mu je brez ozira na naravni red in pisano postavo dovoljeno vse, kar mu pride na um. Tisto mogočnost, ki se zaveda, da je človek, ki je bil kdaj na vrhu, sedaj na dnu, ki se zaveda, da je človek, ki je bil kdaj na vrhu, sedaj na dnu.

Kakšno ponižnost mislimo?

Prav gotovo ne prihuljene blečeplaznosti, ampak le tisto mirno, stvarno in pravilno presojanje lastnih sposobnosti in moči, ki vsa svoja dejanja uravnava z vidika poštenja in odgovornosti pred seboj, pred narodom in pred Bogom. Mislimo ponižnost, ki se zaveda reka: »Danes meni, jutri tebi,« in ob tej zavesti lahko vsak trenutek poda račun svojega dela.

Ako bomo vedno vsi delali tako, se nam ni treba batj niti ljudi niti bodočnosti. Delati pa tudi moramo in hočemo tako, ker hočemo imeti pravico do sonca na svetu. Le poštenost in delo namreč dajeta človeku pravico do življenja in moči.

Slovenija je zadružna dežela

Zdrav dinar — bolan narod

Pravilna rešitev kmetских dolg ov pričetek gospodarske obnove

Preloženi rok za končno ureditev vprašanja kmetских dolg ov je potekel s 1. oktobrom. Do tega dne so bila odložena odplačila kmetских dolg ov in obetala se je končna rešitev tega tako važnega gospodarskega vprašanja.

Odlog plačil (moratorij) je sicer marsikako kmetijo rešil pred prodajo in ohranil kmetovo družino na njej, toda nezmanjšani dolg je visel nad njegovo glavo še naprej in ga plašil ter ogrožal v njegovem kmetijskem gospodarstvu in kmetstvu vsak dan bolj. Gospodarsko stanje se med časom odloga ni popravilo. Nasprotno, celo poslabšalo se je. Posebno vidno so nazadovale cene živini in prašičem. Možnost odplačila dolg ov se je zaradi tega zmanjšala in take razmere so razpoložnje kmetских množic napele do skrajne razburjenosti.

Upniki, posebno podeželski obrtniki in trgovci, se nahajajo večinoma v enako težkem položaju kakor kmetje, ako ne še v težjem.

Kmetu ne kreditira nihče več, obrtniku in trgovcu tudi ne. Torej zastoj kreditnega gospodarstva na celi črti. Vrnili smo se na naravno gospodarstvo, ali zamenjavo blaga, kakor pred sto in sto leti. V kako obupnem položaju se nahajajo naše kreditne zadruge, smo tudi že omenili. Nahajajo se v tihi likvidaciji, a nekateri denarni zavodi likvidirajo na velikansko škodo vlagateljev, s čimer se ubijajo zadnji ostanki njihovega zaupanja v denarne zavode in onemogočujejo sleherni zbiranje narodnega premoženja. Posledice: izročeni smo bolj in bolj izkoriščanju tujega kapitala in ves narod postaja njegov suženj.

Zadružništvo je bilo naš ponos, stebler naše gospodarske, a tudi nacionalne obrambe, ki je blagodejno učinkovalo v prvi vrsti med najsižnejšimi sloji našega kmetisko delavnega naroda. Torej izrazito socialna vloga zadružništva. No, in to veliko polstoletno delo, življenjski napor

našega naroda, so ogroženi v njegovih temeljih.

Rešitev vseh teh vprašanj se nahaja v rešitvi našega kmeta. Odpraviti pasivnost njegovega gospodarstva, tu je početak in vir vsega reševalnega dela. Tu je treba zagrabit, ako se hoče ozdraviti ali vsaj omiliti gospodarsko krizo celega naroda.

Sedanje razmere so vsem in vsakomur pokazale in dokazale, kako pravilne so naše trditve in načela o prvenstvenosti interesov kmetijskega stanu in kmetijskega gospodarstva. Le iz blagostanja kmeta izvira blagostanje celega naroda. Na ruševinah kmetijskega doma propadajo vsi ostali stanovi in ni jim rešitve od drugod.

Kakšni predlogi so se pojavili za rešitev prezadolženih kmetov? Tu vmes so posegli najrazličnejši krogi, ki se jih tiče vprašanje kmetijskih dolgov.

Nov rod prinaša novega duha

Vladi so pošiljali svoje resolucije zastopniki bank in denarnih zavodov, predstavniki združništva, trgovske in obrtne zbornice itd. Najmanj se je zaslisevalo in slišalo kmeta samega. To je pač znak današnjega gospodarskega reda (kapitalističnega) in neorganiziranosti kmetijskega stanu, na katero neorganiziranost smo že tolikokrat v »Kmetiskem listu« s prstom pokazali. Ta neorganiziranost izvira iz nesloge naše vasi, iz pomanjkanja kmetijske zavesti in kmetijske skupnosti.

Sele nov kmetijski rod prinaša novega duha in borbenosti v našo vas. Ta rod bo tudi združil našo vas v eno duhovno skupnost, prepojeno s krepko kmetijsko zavestjo brez lažnjive in škodljive klerikalno-liberalne primesi, temveč na tradiciji kmetijskih puntov in onih časov, ko je bil naš narod istoveten s slovenskim kmetom, ko so predstvaljali izključno kmetovi interesi interese slovenskega naroda.

3 predlogi za razdolžitve

Torej predlogi za razdolžitve. Najprej o značaju zaščite. Nekateri so predlagali individualno (posamezno), drugi splošno zaščito. Splošna zaščita je uveljavljena z dosedanjo uredbo. Vlada se je odločila za individualno zaščito.

Glede načina razdelitve so bili v glavnem trije predlogi: nekateri so predlagali znižanje dolgov za 50-75%, a ostanek bi se odplačeval v večletnih obrokih bodisi od samih dolžnikov, ali ga naj bi pa prevzel cel narod in odplačeval z dokladami na direktne davke v 20-30 letih.

Drugi predlog se je glasil tako, da se naj znižajo dolgovi prezadolženih kmetov za toliko, kolikor se je dinarska vrednost in njegova skupna moč povečala od dneva zadolžitve pa do povračila dolga.

Tretji predlog je bil ta, da naj država, ali po njej pooblaščen denarni zavod prevzame vse kmetijske dolgove.

Privatnim upnikom zadolženih kmetov naj se dajo obveznice, denarnim zavodom pa razdolžitveni dinar. Kmetje bi vračali državi svoje dolgove v 20 ali več letnih enakih 2 do 3% obrokih.

Tudi valutna politika mora biti socialna

Zadnji predlog so poslale vladi združne organizacije. Z njim se strinja večina kmetijskega naroda, ker rešava dve pereči vprašanji, obenem stoječ na stališču, da se razdolžitve ne more rešiti brez novih denarnih sredstev. Z novimi denarnimi sredstvi bi se vzpostavila likvidnost denarnih zavodov, povrnila gospodarska vloga podeželskemu obrtniku in trgovcu in gotovo tudi dvignila cena kmetijskih pridelkov ter vrednost kmetije. Povrniti bi se kreditna sposobnost kmeta in oživila bi gospodarska aktivnost vsega naroda.

Bojazan pred padcem dinarja je neutemeljena in bi ne smela tega načina razdolžitve preprečiti. Dinar je itak vodeča valuta na Balkanu in bi mu ne mogla škodovati izdaja razdolžitvenega dinarja, ki bi imel enako zdravo podlago, kakor je zlato, namreč našo zemljo — hipoteko.

Največje države sveta so ukinile zlato podlago svojemu denarju in znižana vrednost dolarja je bila izhodišče gospodarske obnove predsednika Zedinjenih ameriških držav Roosevelta.

Denar mora služiti narodu in ne narobe. Tudi valutna politika mora biti socialna. Daleč smo od tega, da bi zahtevali takozvano inflacijo in obrezvrednotenje dinarja, ki bi pomenila narodno nesrečo. Toda rešitev kmetijske razdolžitve z obveznicami ali razdolžitvenim dinarjem ne pomeni prav nobene inflacije in sploh ne more ogrožati vrednosti dinarja, kakor smo že spredaj omenili.

nostje, da bi se življenjski interesi slovenskega malega človeka na las ne izgubili. Mogoče je, da si bo različna gospoda lastila visoke zasluge, toda delovni narod bo vedel ob pravem času pravilno oceniti take nezasluzene zasluge. Zaveš, da je v tej težki borbi z ostanki srednjeveškega fevdalizma, sam, praznih rok in brez različnih fondov, smagal slovenski mali človek, je ob tej delni likvidaciji edina zasluga, ki bi jo radi pri tej priliki podčrtali. Biti tako osamljen, brez sredstev in oblasti, pa vendar le zmagati — to je zavest, ki vse odtehta. To je pa tudi maščevanje nad vsemi, ki so kakorkoli poskušali izigrati interese slovenskega malega kmeta, bajtarja in delavca. Ob tej neustrašni borbi je slovenski mali človek pokazal toliko zrelosti, poguma in vztrajnosti, da v bodoče ne bo mogla na noben način mimo njega bodisi taka ali taka politična organizacija in stranka, ne da bi s vso resnostjo upoštevala njegove življenjske, socialne in gospodarske interese.

Vse naše agrarne interese boli dejstvo, da Začasna državna uprava razlaščenih veleposestniških gozdov doslej še ni dobila v svoje roke in upravljanje preostalih 6.150 hektarjev gozdov. Vendar pa trdno pričakujemo, da se bo to zgodilo čimprej. Če je država s svojimi sredstvi rešila podobne primere v Makedoniji in Bosni, potem je ob tej priliki tudi slovenski agrarni interesent tembolj upravičen zahtevati, da v tem primeru tudi država nujno in čimprej uredi vprašanje teh 6.150 hektarjev gozdov, ker se bo s tem med drugim le oddolžila malemu človeku za zvesto službo in vse dajatve, ki jih doprinaša državni skupnosti. — Pred nedavnim je bil prejšnji upravni odbor Začasne državne uprave razlaščenih veleposestniških gozdov zamenjan s novim odborom. Vsi agrarni interesi soglasno obžalujejo, da v tej novi upravi nimajo nobene svojega zastopnika, zlasti jim je to tembolj neumljivo, ko so imeli v prejšnji upravi svoje zastopnike. To je pač žalostno dejstvo, da se bo potem vera slovenskega malega človeka še laže utrdila v pravično in demokratično postopanje pri ohranjanju interesov najšibkeje gospodarske plasti v Sloveniji.

Kakor so vsi agrarni interesi ponosni na svojo dosedanjo zmago, tako pa nikakor ne morejo prezreti vprašanja dokončne likvidacije agrarne reforme. V tej zavesti se bodo še trdneje oklenili svoje gospodarske socialne organizacije, Zveze slovenskih agrarnih interesentov ter doprinašali vse žrtve v prepričanju, da je treba brezpogojno do tal zaključiti dobo fevdalnega gospodarskega suženjstva, ki tako sramotno teži ves naš narod. Neumornega dela in popolne osamljenosti se ne strašijo, ker jih pretekla zmag in uspehi navdajajo z vero in voljo, ki bo neuklonljivo šla do končnega cilja.

Veliki politični boji v Solunu

V Solunu (Grčija) so bili te dni veliki politični boji med posameznimi strankami. Razmerje je tako napeto, da je predsednik grške republike izjavil kot nujno zahtevo in potrebo, da se parlament (skupščina) čim prej sestane. Ako se bodo spopadi in nemiri ponavljali, pravi predsednik republike, potem naj parlament sam odloči o obliki vladavine. (Kakor znano, se bijejo v Grčiji hudi boji za vprašanje: Ali republika ali kraljevina. Ker narodne vladarske hiše v našem smislu Grčija nima, je še posebej važno vprašanje bodočega kralja za primer, da se Grčija odpove — republikl. Odrejeno je bilo, da se to uredi potom ljudskega glasovanja. Kakor pa priča gorenja vest, niti tega ne bo mogoče čakati niti izvesti, ampak bo moral o stvari odločiti parlament, ki nikakor ne bo imel lahkega stališča. — Zavezniški državi kot pošteni prijatelji želimo, da bi se ji posrečilo rešiti vprašanje v blagor notranje ureditve in v prospeh celega Balkana. — Op. uredn.)

V borbi za zemljo in gozdove

V Sloveniji je razlaščenih 28.420 ha

Uredba od 25. marca t. l. je določila, da mora biti do 30. septembra izvršena razlastitev veleposestniških gozdov. Tozadevno smo v našem listu že pisali. Po paragrafu 24. zakona o izvedbi agrarne reforme bi moralo biti v Sloveniji razlaščenih okoli 40.000 hektarov veleposestniških gozdov. Vendar pa se tega pri končni razlastitvi ni upoštevalo v celoti, ampak so bili sprejeti kompromisni predlogi, o čemer smo svojčas naše agrarne interese tudi že obvestili. Definitivno je bilo sedaj v Sloveniji razlaščenih 28.420 hektarov veleposestniških gozdov. Razlaščene gozdove upravlja Začasna državna uprava razlaščenih veleposestniških gozdov v Ljubljani, ki je doslej prevzela v upravljanje šele 22.270 hektarov razlaščenih gozdov. Preostanek 6.150 hektarov pa še ni prevzet, ker namreč še ni dokončno urejeno vprašanje odškodnine dedičem Huga Windischgrätzta, ki so italijanski državljani.

Ob tej delni likvidaciji gozdne agrarne reforme smo lahko vsi agrarni interesi ponosni na svoje trde in trudapolno delo, na neustrašno borbo, ki jo je brezkompromisno vodila naša zastopnica, neutrudna Zveza slovenskih agrarnih

interesentov. Brez njene odločne borbe za pravice slovenskega malega človeka, malega kmeta, bajtarja in kmetijskega delavca, bi nemara še danes vprašanje izvedbe gozdne agrarne reforme ne bilo vsaj tako rešeno kot je. Nobena tajnost ni vse tisto plačano podzemeljsko in zahrbtno delo proti izvedbi agrarne reforme. In samo veselje moremo biti, da to protinarodno in protiljudsko podtalno delo ni doseglo zaželene uspeha. Brez budnega in čuječega očesa naše Zveze slovenskih agrarnih interesentov in zlasti njenih predstavnikov, pa bi se utegnila ta važna socialna zadeva rešiti drugače kot se je. In naš mali kmetijski človek bi bil spet ogoljufan za pravice, ki mu jih je dajal zakon in zanje jamčila država. Če se sedaj ob tej delni izvedbi zakona o razlastitvi veleposestniških gozdov kdorkoli sklicuje na zasluge in dobra dela, potem moramo javno naglasiti, da je pri tej izvedbi najbolj zaslužen garal in trpel sam agrarni interesent, njegova neustrašna organizacija Zveza slovenskih agrarnih interesentov in njen zavedni in kot mravlja pridni tajnik tovariš Milan Mravlje, ki ni nikoli štedil s pazljivostjo in skrbno pozor-

Politično življenje

in strankarsko gibanje

Združena opozicija, ki se je udeležila 5. majskih volitev na vsedrjavni listi g. dr. Vladimirja Mačka, prireja po vseh krajih države nešteto sestankov, shodov in zborovanj. Vsi so izredno dobro obiskani. Po srbijanskih krajih poročajo na političnih zborovanjih voditelji bivše demokratske in zemljoradniške stranke gg. Ljuba Davidović, dr. Joca Jovanović in dr. Dragoljub Jovanović. Po Bosni vodita živo politično akcijo zemljoradniška poslanca dr. Čubrilović in Čeda Kokanović. Po hrvatskih krajih in Vojvodini pa nastopajo zastopniki Seljačko-demokratske koalicije z vednostjo in odobravanjem njihovega predsednika ter voditelja hrvatskega naroda g. dr. Vladimirja Mačka.

Program združene opozicije je: svoboda združevanja in besede, svoboda tiska, demokracija in svobodne, tajne in proporcionalne volitve, sporazum med Srbi in Hrvati ter take samouprave, ki bodo najbolj odgovarjale potrebam vseh krajev Jugoslavije.

Naš kmetijski narod se je vedno zavzemal za tak politični program in zahteval resnično svobodo, ki je bila izraz njegovih teženj ves čas, odkar je ječal pod strahovitim političnim jarmom pred vojno in po vojni vse do 6. januarja 1929. leta. Strankarska strahovlada, duševno nasilje in demoralizacija naroda iz tistih časov je še vsem v živem spominu.

Našička afera

ali zločin nad domovino

Našička afera, ki jo sedaj obravnava sodišče v Osijeku, je v strašnih baryah razkrila propadlost in gnulobo naše »boljše« družbe.

Zbrali so se ljudje okrog »Našičke«, ki so uničevali, kakor pravi državni tožilec, naš svetovnoznani slavonski hrast in z najrazličnejšimi sleparijami goljufali državo in narod. Narod pa je edini pravi naravni lastnik dobrin, ki jih daje zemlja. In ta narod je vedno bolj lezel v siromaštvo, medtem ko so si »gopodje« na njegov račun polnili žepe.

Ta gospoda je delala na debelo. Podkupovala je državne uradnike, advokate, poslance in najrazličnejše vplivne ljudi v javnem življenju, da so na škodo države in s tem našega gospodarstva sploh pri raznih oblastih posredovali za — Našičko.

Milijonske podkupnine so rosile križem kakor Izraelcem mana v puščavi. Človeka zebe do mozga, ko sliši, kakšni ljudje so se vse prodajali tu in za denar teptali državo in narod, iz katerega so izšli. Bili so vmes — kakor je našteval državni tožilec dr. Maurović — zdravniki, narodni poslanci, odvetniki, doktorji prava, doktorji političnih znanosti, inženjerji, industrijeji, generalni ravnatelji, ravnatelji in visoki državni uradniki iz raznih panog državne uprave.

In ti ljudje, ki naj bi bili cvet naroda, so se izkazali kot njegov najbolj propali izvršek.

To je tisto strahotno dejstvo, ki nas vse še bolj boli nego občutna gospodarska škoda sama! Kajti človek se nehoti z grozo vprašuje, komu naj še zaupa in komu naj verjame, ako so ljudje na tako važnih mestih čisto navadne propalice.

Stvari, ki so med večdnevno razpravo prišle v sodni dvorani na dan, so tako strašne, da se v svojem govoru celo sam državni tožilec zdrzne in s skrbjo vprašuje: »Ali je to zlo v naši rasi? Ali res nimamo nič več značajnih ljudi?«

Mi bi na to odgovorili, kakor si je odgovoril državni tožilec dr. Maurović tudi sam: — To

TedANJI oblastneži niso naroda nikdar politično izobraževali in državljansko vzgajali. Zahtevali so od njega brezpogojno pokorščino. Policijska preganjanja, gospodarski in družabni bojkot so bila sredstva njihovega vladanja.

Zato je naravno in razumljivo, da želi tudi naše težko preizkušeno kmetško ljudstvo mnogo, mnogo svobode in resnične svobode, kakršno zahteva udružena opozicija na svojih zborovanjih.

V obrambo take svobode se naš narod krepko organizira in nikdar še ni bil naš kmetški pokret tako močan kot je danes.

Posebno živo se zanima in udeležuje tega pokreta mlajši rod, za katerega je Jugoslavija gotovo dejstvo in ki dobro ve, da je boljša bodočnost v njej odvisna od njegovega dela. Saj okuša na lastni koži vso težo gospodarskih in socialnih težkoč. Mladina ve, da moramo tudi Slovenci sodelovati pri notranji ureditvi države in gospodarski obnovi.

Vsa ta vprašanja ne bodo naletela na nobene ovire pri kmetškem ljudstvu, ki jih bo znalo najpravičnejše rešiti, kakor hitro pride do besede po vsej državi.

Kmetško-delavski narod nima nobenega interesa na kaki nadvladi, ker nikogar ne izkorišča in nikogar ne tlači. Miru in dobrega sosedstva si želi povsod in z vsakomer.

ni nikakor v naši rasi, temveč je vse to delo one propadle, do jedra pokvarjene gospode, ki se je izkoreninila iz naroda in se je brezčasno usužnjila denarju. To protinarodno, rekli bi izdajalsko početje je delo prodanih duš, ki jih je treba na vsak način odstraniti iz naše srede. To so gnili izpuščaji na našem telesu, ki nam bodo okužili ves organizem, ako jih temeljito ne izžgemo. Ti ljudje so brez vesti ne le podkupovali, ampak so ponarejali in uničevali uradne akte, vodili lažno knjigovodstvo, so si naročali potvorjene cenitve in so sploh počeli vse, kar si človek le more misliti najnižjega in najgršega pod besedo sleparij!»

S tem je povedano dovolj. Upajmo, da bo oblast sedaj v polni meri izvršila svojo dolžnost. Užaljena vest tako krvavo opeharjenega naroda ima pravico to zahtevati. In državni tožilec je pravilno povdaril na koncu svojega govora:

»Hotelo se je pokazati, da državna oblast tega ne bo več trpela in ne trpi. Poseglo se je globoko in krepko, a poseglo se bo še globlje, ker ta kazenski predmet ni konec borbe proti zalegi korupejskega sistema, ampak je samo ogled po njem in prvi korak. Nadaljevali bomo z isto močjo in voljo, da tem prej pridemo v okom temu največjemu zlu, ki izpodkopava in izpodjeda temelje naše države.«

Poštene in pametne besede, ki jih vsi odobravamo in iz srca želimo, da bi v vsem svojem obsegu in brezkompromisno res meso postale. Kajti za tako zlo je celo najhujša kazen še vedno prenizka.

Razprava še traja in je sedaj na vrsti govor drugega državnega tožilca. Ko bo proces zaključen in izrečena sodba, bomo to objavili v našem listu in podali hkratu pojasnilni pregled celotne afere.

Naš pravi domači izdelek!

Beleške

Gospod Janez Kocmur v podzemlju „Metropola“

Zadnja številka »Slovenske zemlje«, ki jo urejuje gospod Janez Kocmur, objavlja med svojimi vestmi poročilo o sestanku kmetijcev v podzemlju »Metropola«, kjer da je baje silno robnel minister Ivan Pucelj. To obvestilo nas je končno le jasno prepričalo o tako dobri informiranosti in poznavanju političnega položaja gospoda Janeza Kocmurja, ki se s to čednostjo dela prav važnega in zanimivega. Sicer se ga nič ne tiče, pa mu bodi vseeno povedano, da se je ta sestanek sicer res vršil, toda ne v podzemlju »Metropola«, in da na tem sestanku ni bilo niti min. Pucelja niti min. dr. Marušiča. Kaj je delal in stikal takrat gospod Janez Kocmur v podzemlju »Metropola«, nam pa seveda ni znano.

Ljubeznivost med „Delavsko politiko“ in „Domoljubom“

V preteklem tednu sta se kaj čedno obmetavala »Delavska politika« in »Domoljub«. Reševala sta vprašanje osmih novih cerkva, ki jih nameravajo postaviti v Zagrebu vneti katoličani in ki bodo veljale okoli 45 milijonov dinarjev. DP je zatrjevala, da je pametnejše, če bi za to kupili stradajočim kruha, Domoljub pa je farizejsko zavijal o nekakšnem denarju delavcev in žepih delavskih voditeljev. — Prevdaren človek pa se bo resno vprašal, kaj je pametnejše: ali 8 novih cerkva, ali nasititi stradajoče v današnjih težkih časih.

Veliki manevri naše vojske

Veliki manevri naše vojske so se vršili okrog Brčke. Manevrom so prisostvovali naši najvišji vojaški funkcionarji, pa tudi več tujih vojaških odposlancev.

Vojaštvo se je zadržalo vzorno in so manevri potekli točno po načrtu. Tudi manevrska poskusna mobilizacija je izvrstno uspela. Ljudje so menili, da gre za resnično mobilizacijo in so se navdušeno odzvali pozivu. Tako je bilo to opravljeno 24 ur prej, nego so računale vojaške oblasti.

Tako so letošnji jesenski manevri zopet pokazali, da smemo biti ponosni na naš živi zid, na hrabro in disciplinirano ter spretno izvežbano jugoslovansko vojsko.

Teden domače politike

V domačem političnem življenju ta teden ne šteje nobenih važnih dogodkov.

Stranke in nove strankarske skupine razvijajo po vsej državi veliko delavnost. Pri nas vlada zlasti živahno vrvenje v Beli Krajini.

Združena opozicija

Je v tem delu Slovenije z uspehom delovala že pred letošnjimi majskimi volitvami, sedaj pa so se začeli zlasti gibati pristaši bivše SKS in so priredili že več sestankov v metliškem in črnomeljskem srezu. Pa tudi poslanci slov. kluba so pričeli s sistematičnim delom med narodom.

JRZ

hiti z organizacijo v Sloveniji in drugod. Pri nas so za to stranko posebno vneti v vrstah bivše

SLS. Zadnjo nedeljo pa je imel predsednik vlade dr. Stojadinović dva velika govora v Sarajevu. V drugem govoru je krenil po Pohorcih (slovenski del tvorijo nekdanji samostojni demokracije z dr. Kramerjem na čelu), p. . . .

Nova politična stranka, ki je bila prijavljena pod imenom

Jugoslovanski narodni pokret — Zbor,

pa ni dobila odobrenja notranjega ministrstva in se torej za enkrat ne bo mogla osnovati.

V splošnem je treba naglasiti, da se položaj v notranji politiki vedno bolj razjasnjuje in je pričakovati, da bomo že v prvih zasedanjih Narodne skupščine določeno videli razmerje in porazdelitev politično strankarskih sil.

Tedenski zun. politični pregled

V poslednjem tednu je bila v nezmanjšani meri posvečena vsa pozornost mednarodne javnosti dogodkom v Zenevi in razpletu abesinsko-

General Nobile, ki je doslej služil v Sovjet. Rusiji, je poklican od samega Mussolinija, da pride reševati abesinske približno nred Abesinij.

dnem se izpreminjajoče predloge in ponudbe in kupčije in zahteve, ta se ne more ubraniti vtisa, da si vsaka stran skuša tekom tega zavlačevanja pridobiti zase čimveč koristi in zadostiti svojim interesom. Da je položaj končno le postal do skrajnosti napet, dokazuje dejstvo, da je

Abesinija

to nedeljo odredila splošno mobilizacijo. Ta skrajni korak Abesinije ne daje slutiti nič dobrega. Nekateri sicer menijo, da je to le spreten manever, s katerim skuša afriško črno cesarstvo uplašiti pogajajoče se diplomate v Zenevi, drugi pa so mnenja, da je to začetek resnih dni, ki čakajo Evropo in ves svet. Sporedno z Abesinijo pa je tudi

Italija

pripravila presenečenja. Prav tako je italijanska vlada tudi v nedeljo poslala v svet vest o svojih sklepih ter opozorila, da je ves italijanski narod v največji pripravljenosti ter sposoben mobilizacije, kakršne svet še ni videl. Oboje vestije svet precej razburilo, za zlasti močan od-

Če bo prišlo v Abesiniji do vojne, se bo dvignil najbrže tudi Egipt. Slika nam kaže oddelek egiptске armade, ki je ravnokar zaključila velike manevre okrog Kaire.

italijanskega spora v Afriki. Vsa prizadevanja, da bi se razčistil

abesinsko-italijanski spor

in ohranil svetovni in predvsem evropski mir, so naletela več ali manj na gluha ušesa. Podoba je, da so šle posamezne strani že tako daleč, da se jim ni moči več umikati in preklicati napovedane grožnje. Vsa javnost živi zadnje dni pod vtisom mučne zavesti, da se ne bo mogoče izogniti krvavi moriji. Večmesečno mešetarenje in pogajanja morajo naposled le roditi nekakšen sad. Kdor motri pazljivo dogodke in z vsakim

mev pa sta našli v Zenevi, kjer se je istočasno odgodilo nadaljnje zasedanje Društva narodov, a je bil koj nato sklican odbor trinajstoroce DN k izrednemu zasedanju. S tega zasedanja je sporočil abesinskemu cesarju, da v danih okoliščinah pač ni mogel drugače ravnati in očuvati samostojnosti svoje države. Splošno sodijo, da bo mobilizirala tudi Anglija. O mobilizaciji v Italiji pa že nihče več ne dvomi. V torek je bil položaj že tako napet, da vse pričakuje vojne v Vzhodni Afriki, ki pa nemara ne bo ostala v teh ozkih mejah, ampak bo zavzela širši obseg. Nekateri celo povdarjajo, da se bo Društvo na-

rodov razbilo. V tem slučaju je svet lahko spet postavljen pred popolni polom in nečloveško klanje, ki bi zahtevalo na tisoče in tisoče nedolžnih žrtev. Upajmo, da nas usoda obvarje pred to strahoto. — V nezmanjšani meri je veljalo zanimanje tudi dogodkom v baltski državi.

Litvi,

oziroma v Memlju, kjer so bile to nedeljo volitve v deželni zbor. Za ozemlje Memel se že delj časa vodi iz hitlerjanske Nemčije prav živahna propaganda. Nemčija obtožuje Litvo, da ne daje nemškemu prebivalstvu dovolj pravice, zajamčenih v statutu DN. Dejansko gre v bistvu za

Predsednik nemške vlade Göring in predsednik madžarske vlade Gömbös na političnem lovu.

spretno propagando, ki naj bi prepričala ves svet, da je pokrajina Memel nemška ter naj se tudi Nemčiji priključi. — Poleg omenjenega dogodka v vzhodni Evropi je tudi zelo značilen dogodek potovanje madžarskega predsednika Gömbösa v Nemčijo in obisk poljskih generalov. V zvezi s temi obiski se govori o

nemško-poljsko-madžarski trozvezi,

ki naj bi predstavljala nekak protitež ostalim političnim zvezam v Evropi. Te vesti sicer posamezne tri države zanikajo, vendar pa je čisto jasno, da obstoja med njimi prav tesno politično sodelovanje.

V Grčiji

še vedno ni miru. Češče poročajo o nemirih in spopadih med krilom monarhistov in krilom republikancev. Podoba je, da se vprašanje državne oblike, ali republika ali monarhija, v Grčiji ne bo rešilo brez večjih pretresov.

V Franciji

so odkrili veliko vohunsko afero, v katero je zapletenih veliko število oseb, ki so vohunile za neko večjo evropsko velesilo. To odkritje je vzbudilo v vsej javnosti prav živo zanimanje.

„Pri zajčku“

Manufaktuca

Ljubljana, Nabrežje 20. septembra

se za zimsko sezijo cenj. odjemalcem najtopleje priporoča

Kmetska mladina

Vsem tovariškim Društvom kmetskih fantov in deklet

9. oktobra poteče leto, ko je padel pod zločinsko roko pokojni Viteški kralj Aleksander I. V delu za procvit države in naše skupnosti je žrtvoval svoje življenje. Veliko izgubo pokojnika lahko prav cenimo šele danes, ko moremo prav za prav ugotoviti, kaj smo z njim izgubili. Saj dobro vemo, kako je On upošteval in cenil naš kmetski narod, katerega je razumel in mu je bil vedno naklonjen. Naši organizaciji je pokazal to svojo naklonjenost tudi s tem, da je prevzel pokroviteljstvo nad našo proslavo desetletnice.

Dolžnost vsakega državljana je, da se s hvaležnimi čustvi spominja velikega kralja, še večja pa je dolžnost članov in članic Društev kmetskih fantov in deklet. Oddolžimo se Njegovemu spominu s tem, da bomo na dan obletnice njegove smrti priredili spominske svečanosti. Tovariškim društvom naročamo, da skličejo članke sestanke, na katerih naj priredijo predavanja o življenju in delu velikega pokojnika. Naj ne bo niti enega društva, ki bi ne storilo svoje dolžnosti. Okrožnica sledi. Čuvajmo Jugoslavijo!

Zveza kmetskih fantov in deklet v Ljubljani.

Sv. Bolfenk pri Središču

Preteklo nedeljo, dne 29. septembra je tukajšnje Društvo kmetskih fantov in deklet priredilo sadni ogled, na katerem je poleg sadja bilo razstavljeno tudi grozdje, in povrtnina. Kljub letošnji hudi toči, ki je uničila pridelke v polovici občine, je bila razstava prav dobro založena; večina zavednih sadjarjev in vino-

Pogled na razstavo

gradnikov je poslalo svoje najboljše pridelke. Obiskovalcu se je ob vstopu v prostrano šolsko sobo nudila prav prijetna slika našega gospodarstva: izbrano sočno sadje, grozdje, poljski pridelki, poučne knjige in revije, vkuhano in posušeno sadje, sadjarsko orodje in potrebščine; vse to je bilo razstavljeno med cvetjem in drugimi okraski. Naši mladi sadjarji so pa ves dan obiskovalcem dajali potrebna pojasnila o lastnostih raznih sort. Popoldne se je vršilo sadjarsko predavanje o sadnem izboru in pokončavanju sadnih škodljivcev. Predaval je kmetijski referent g. J. Znidarič iz Ljutomera. Kot sadjardomačin, ki pozna okoliščine, je snov obravnaval tako temeljito, da so vsi navzoči sledili z vidnim zanimanjem.

Razstava je bila ves da jako dobro obiskana, poleg domačinov jo je posetilo tudi mnogo izletnikov iz bližnje in daljnjee okolice, ki jih je idealno lepo jesensko vreme izvabilo na naš vinoredni hribček.

Vsa prireditve je svoj namen: poučiti kmetovalce, katere sorte sadja in grozdja naj izbere, da bo imelo pričakovano korist, v polni meri dosegla. Želimo, da ta prvi ogled pri nas ne ostane tudi edini, temveč naj bo temelj vrsti enakih, ki se naj priredijo v bodočih letih ob sodelovanju vseh poklicanih, tudi tistih, ki to pot še niso sodelovali, potem se bo v doglednem času naše sadjarstvo dvignilo na ono višino, ki mu zaradi ugodne lege našega kraja za sadjarstvo tudi pristoja.

Sv. Lenart nad Laškim

Naše društvo kmetskih fantov in deklet priredi v nedeljo, dne 6. oktobra ob 3. uri popoldne pri tov. gostilničarju Aškrcu v Pevčah pri Laškem vinski trgatav. Prijatelji prijetne zabave vljudno vabljeni.

Kmetsko prosvetno društvo »Brazda«

v Ljubljani sporoča članstvu, da se vrši prvi diskusijski večer v petek, dne 4. oktobra t. l. v lokalu Zveze kmetskih fantov in deklet, Tavčarjeva ulica 1. Na sestanku referira tov. Gerželj France o temi: »Položaj kmeta v Evropi«. Pričakujemo polnoštevilne udeležbe. — Odbor.

Novice

V Dol. Logatcu je neki posestnik hotel priključiti električni tok k stroju za rezanje drv. Pri tem je prišel v stik z električnimi žicami. Obvisel je na njih, a roka, s katero se je dotikal žice, mu je pričela goreti. Zagar F. Brence je opazil nesrečo in splezal po 8 metrov visoki

V pesnjici ni vse tako nazadnjaško, kakor pišejo nekateri časopisi. Slika nam prikazuje mlade Abesinke v šoli med šivalno uro v Addis Abebi, ki je urejena čisto po evropsko.

lestvi ponesrečencu na pomoč. Potegnil ga je raz drog, odkoder mu je onesveščeni kmet padel v 2 metra globoko vodo. Brence ga je rešil tudi iz vode, nakar sta ga z nekim sosedom spet spravila k zavesti.

V Kranju je Okrožni urad za zavarovanje delavcev priredil zanimivo razstavo, ki poleg mnogih drugih podatkov pojasnjuje, da je na Gorenjskem bilo za zavarovano delavstvo s strani tega urada doslej izplačanih 28 milijonov 400 tisoč dinarjev podpora in drugih dajatev. To število najbolj zgovorno dokazuje, kako važno je bolniško in nezgodno zavarovanje za vsakega delovnega človeka.

V Gornjem Doliču se je Rok Gros pri gašenju požara na svojem posestvu nevarno opeknel in so ga morali prepeljati v Slovenjgradec v bolnico.

V Kruševu pri Sv. Marjeti ob Pesnici je 30. septembra izbruhnil ogenj v dveh gospodarskih poslopih posestnika Matije Rola. Na pomoč so prihiteli gasilci iz več krajev, vendar radi pomanjkanja vode niso mogli udušiti požara.

Vsak napreden kmetovalec mora vedeti, da je

FOSFATNA ŽLINDRA

najcenejše fosforno gnojilo

Gnojenje brez fosforja nima pravega uspeha, ker je fosforna kislina poleg kalija in dušika najvažnejše hranivo za vse rastline. — Naši domači zemlji še od narave primanjkuje fosforja, zato ga moramo zemlji dodajati v obliki fosfornih gnojil. — Kot napredni in štedljivi kmetovalci bomo naši po fosforju gladni zemlji dajali najcenejše fosforno gnojilo, in sicer

FOSFATNO ŽLINDRO

ki jo proizvaja iz domačih sirovin

TOVARNA KEMIČNIH IZDELKOV

v Hrastniku d. d. in njena podružnica v Celju

Vedno v zalogi pri kmetijskih zadrugah in vseh večjih trgovcih.

Obe poslopji sta pogoreli do tal, zgorelo pa je tudi 8 svinj, eno tele, vsa perutnina, mlatilnica, stiskalnica, vse gospodarsko orodje in pridelki. Škoda znaša blizu 100 tisoč dinarjev.

Cerkvene takse. Seznam veljavnih cerkvenih taks (župnouradnih, poročnih, mašnih, pogrebniških itd.) lahko dobite brezplačno, če se takoj z dopisnico obrnete do Blaža Kovača v Ljubljani. Založba »Indeks«.

Franc Zabukovec iz Vinice se ga pri žganjekuhi ni nalezil, kakor smo po napačnih informacijah poročali zadnjič, ampak je božjasten. — Toliko v pojasnilo, ker vede nočemo nikomur delati krivice.

Na Spodnjem Bregu pri Ptujih si je segla po življenju 45 letna Vrlovič Amalija, žena signalnega mojstra. Nesrečni ženi se je omračil um in je bila pred časom že v bolnici zbog tega. Kesneje se ji je zdravje zboljšalo, in so jo iz umobolnice poslali domov. Pred kratkim pa se ji je bolezen ponovila in je v takem stanju legla na železniško progo ob čuvajnici. Vlaku, ki je tedaj prisopihal, jo je strahovito razmesaril in ji odrezal glavo. Nesrečna žrtev bolezni in trpljenja zapušča poleg užalostčenega moža tri nepreskrbljene otročiče v starosti od 8 do 12 let. Vsa okolica žaluje z ubogo družino.

V Mariboru je nekdo vlomil v stanovanje tiskarskega mojstra Franca Kühnela. Odnesele so 4000 Din in nekaj zlatnine. Ptiček jo je popihal s plenom in doslej še ni sledu za njim.

V Beogradu so ta teden zborovali jugoslovanski zdravniki. S strokovnimi poročili in z osebnimi medsebojnimi stiki na takih zborovanjih se pospešuje razvoj zdravilstva, budi pa se tudi smisel za razna socialno-zdravstvena vprašanja, ki jih je v naši državi šele treba rešiti.

V Ljubljani je neka brezposelna uradnica nasledila prevejanemu sleparju Ernestu Adolfu Röbbelu iz Hamburga. Pustolovec je mednarodno znan ženitovanjski slepar. Ženskam namreč izvablja denar na ta način, da jim obljublja zakon. Tudi uboga slovenska uradnica mu je radi take obljube zaupala 8750 dinarjev, vse svoje prihranke, ki si jih je pač dobesedno pritrkala od ust. Slepar ji je založil za to »kavcijo« — 2000 nemških mark, toda takih, ki so že zdavnaj vzete iz prometa in torej popolnoma — brez vrednosti. Dekle joka — »ženine« pa je izginil brez sledu.

V Trbovljah je v nedeljo predaval o čebelarstvu urednik »Slovenskega čebelarja« g. Avgust Bukovec iz Ljubljane. Domači čebelarji so prišli v obilnem številu poslušat predavanje in so sledili govornikovim izvajanjem z velikim zanimanjem. — Te dni so zasačili bratce, ki so iz rudniškega skladišča kradli bencin. Doslej je preiskava razkrila dva odnašalca in tri kupce ukradene robe.

Vse vprašuje

kie vdobim lep moderen

klobuk ali čepico

Najnovjše oblike, prvovrstne kakovosti pri
MIRKO BOGATAJ, Ljubljana Stari trg 14

V Zamencih, občina Dornava (srez Ptuj), je pogorelo gospodarsko poslopje dr. Alojza Visejnaka. Odvetnik je dan poprej kupil na javni dražbi posestvo F. Sešerka. Sum požiga je takoj padel na prejšnjega lastnika. Sešerko je po aretaciji tudi priznal dejanje in povedal, da je zažgal poslopje zato, ker mu je bilo posestvo prodano na dražbi. Kakor je tako dejanje treba obsojati, je po drugi strani pretresljivo kričeč glasnik naših nevzdržnih razmer.

Trbovlje dobe prihodnje leto svoj prvi javni vrt. Prostor zanj je določen zadaj za občinsko kopalnico. Vsa potrebna manjša dela bodo končana in tudi drevesa zasajena še pred zimo.

V Dornavi pri Ptujju sta šla prostovoljno v smrt 22-letna Fani Ledinekova, tkalka v tovarni Doctor in drug v Bresternici pri Mariboru ter njen zaročenec, 22-letni Karl Fras, tkalec pri Huterju v Mariboru. Za to obupno dejanje sta se odločila, ker so starši stavili zapreke njuni ljubezni.

V Ljubljani se je na motociklistični dirki na Grad smrtno ponesrečil trgovec Stane Seunig.

Na Turjaku je padel s kolesa zobni tehnik Ivan Novak in je zaradi poškodb umrl v ljubljanski splošni bolnišnici.

Na Malem Cerovecu pod Gorjanci je zgorel kozolec-dvojnik posestnika Franca Komana. Sena je pogorelo za 10.000 Din. Gasilci iz Stopič so prihiteli na pomoč, toda niso mogli dosti rešiti. Škoda znaša 18.000 Din.

Zastrupljenje z gobami. V Valenci se je v neki gostilni 16 oseb zastrupilo z gobami. Prepeljati so jih morali vse v bolnišnico, kjer sta dva od ponesrečencev že umrla, za 10 drugih pa zdravniki nimajo upanja, da bi jih mogli oteti.

V Radnji vesi pri Zrečah sta neki delavec in neki fant napadla posestnikovega sina Ivana Kropēja in ga tako obdelovala s koli, da se zdravi sedaj v celjski bolnici. — Skrajni čas bi že bil, da se naša podeželska mladina odvadi pretepanja. Kdor misli, da s pretepanjem rešuje svojo čast, je bedak, ki ne zasluži nobenega obzira.

Na Sv. Planini pri Trbovljah so v nedeljo teden blagoslovili in slovesno otvorili novo poslopje »Hotel Ana«, ki bo za planince in izletnike velikega pomena. Cerkevne slovesnosti je opravil trboveljski župnik duhovni svetnik g. Gašparič.

Kako povečamo najenostavneje produkcijo sena in drugih krmil?

Pred par dnevi so naši dnevnikeri poročali, da je ministrski svet na podlagi sklepa gospodarskega odbora ministrov in na predlog kmetijskega ministra odredil, da v interesu prehrane živine v državi začasno prepove vsak izvoz krme, kakor sena, detelje lucerne, graščice, slame, otrobov in sušenih repnih rezancev. Ta prepoved izvoza živinske krme je bila izdana, da ostane neobhodno potrebna hrana za živino v državi. Oster mraz v pomladanski dobi in temu sledeča suša sta namreč povzročila, da se v vseh državah pojavlja znatno pomanjkanje živinske krme. V Sloveniji primanjkuje okrog 700 vagonov sena za dobro prehrano živine. Škoda, ki jo je letošnja slaba letina povzročila pri senu in otavi, je preračunjena na okrog 6 in pol milijona dinarjev. Vsled pomanjkanja krme bo pešala prehrana živine v zimski dobi, kar bo imelo za posledico, da živinorejski uspeh ne bo povsem zadovoljiv.

Iz omenjenih razlogov zahteva narodno gospodarstvo naše države nujno, da zvišamo pridelok živinske krme z ozirom na pridelano množino in kakovost s pomočjo pravilnega gnojenja s hlevskim gnojem in umetnimi gnojili.

Nekateri kmetovalci so mnenja, da storijo dovolj, ako polivajo svoje travnike z gnojnicjo. Temu pa ni tako! Dobra gnojnica (ki vsebuje komaj 0,4% kalija, 0,2% dušika in le 0,01% fosforne kisline) povzroča le enostransko gnojenje s kalijem in deloma dušikom, dočim nikakor ne doda zemlji zadostno količino neobhodno potrebne fosforne kisline. Radi omenjenega enostranskega gnojenja z gnojnicjo, ki ne vsebuje skoro nič fosforne kisline, izostane pričakovani gnojilni uspeh, kajti po znanem zakonu o minimumu, se morajo rastlini staviti na razpolago v dovoljni množini in pravilnem razmerju vse hranilne snovi, kakor dušik, kalij, fosforna kislina in apno. Znano je tudi dejstvo, da vsem našim zemljam že od narave primanjkuje fosforja. Iz omenjenega vzroka tvori nabava cenjenih fosfornih gnojil eno najbolj perečih vprašanj našega poljedelstva.

V novo iznajdeni in v zadnjem času prav uspešno preizkušeni fosfatni žilindri je dobilo naše poljedelstvo najcenejše domače fosforne gnojilo. Fosfatna žindra se proizvaja iz naših dalmatinskih fosforitov. Z ozirom na izredno ugodna poročila, ki prihajajo s strani naših poljedelcev, je fosfatna žindra naravnost izvoljena, da nadoknadi naši na fosforju lačni zemlji potrebno fosforno kislino, kajti fosfatna žindra, ki vsebuje 18% celotne, 10% v citronovi kislini topne in 6% vodotopne fosforne kisline, stane

v podrobni prodaji z vrečami vred le 70 dinarjev za 100 kg.

Med številnimi drugimi poroča sreski kmet, referent g. Vernig v zadnjem »Kmetovalcu« str. 235 o poizkusih gnojenja s fosfatno žindro na travnikih, ki so se odlično obnesli. V svojem poročilu podaja tudi številčno obdelan račun s fosfatno žindro, ki ga je izvršil g. Rebov v Čretu pri Celju. Kot podlago temu računu predpostavlja g. Vernig ceno sena Din 30' — za meterski stot. V zadnjem času pa je cena sena poskočila na Din 60' — za meterski stot. Ako ponavljamo ta račun po novi, dvojni tržni ceni sena, dobimo:

- a) na negnojeni parceli na 1 ha — 24 met. stotov sena, po ceni Din 60' — v skupni vrednosti od Din 1.440' —
- b) na parceli gnojni z 320 kg fosfatne žindre na 1 ha — 45'6 met. stotov sena v vrednosti Din 2.736' —

Dobiček na pridelku vsled gnojenja s fosfatno žindro znaša Din 1.296' — manj izdatek za 320 kg fosfatne žindre, ki stane Din 70' — za 100 kg v detajlni prodaji Din 224' —

Naddobiček med negnojeno in s fosfatno žindro gnojeno parcelo znaša na 1 hektarju Din 1.072' —

G. Vernig, kakor tudi številni drugi, pa poročajo tudi, da na travnikih, gnojenih s fosfatno žindro, raste kakovostno neprimerno boljša krma, finejša trava, predvsem detelja, ki bujno poganja, posebno še pri otavi. Pri g. Vidmarju v Škofji vasi je g. Vernig celo ugotovil, da je bil na parceli, gnojni s fosfatno žindro pridelok sena 2'17 krat večji, kakor na negnojeni parceli, dočim je dobil g. Rebov v Čretu 1'9 krat več sena kakor na negnojeni parceli.

Ako se bo učinek fosfatne žindre poznal še prihodnje leto, kar lahko pričakujemo, se bo gornji naddobiček sam ob sebi se znatno povečal.

Iz omenjenega je razvidno, da bo pridelok na travnikih le tedaj zadovoljiv, ako bo kmetovalec pred polivanjem z gnojnicjo trosil zadostne množine fosfatne žindre v izmeri 300—400 kg na 1 ha. Uporaba fosfatne žindre se priporoča zlasti v jesenski dobi.

Fosfatno žindro proizvaja Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku d. d., podružnica v Celju.
Ing. V. K.

Slajenje mošta

Krajevsko banska uprava letos ne bo izdala običnega dovoljenja za slajenje mošta, ker je stanje vinogradov v večij vinorodnih srezov normalno. Da pa ugodni želji onih vinogradnikov, ki so občutno trpeli od majske pozebe in drugih vremenskih nezd, daje sledeča pojasnila glede slajenja letošnjih manjvrednih moštov:

1. Prizadeti vinogradniki naj vložijo takoj po trgatvi prošnje za dovoljenje slajenja mošta v dvojniki po obrazcu C, ki je dodan k pravilniku k zakonu o vinu, in sicer vinogradniki bivše ljubljanske oblasti na kletarskega nadzornika v Ljubljani, vinogradniki iz bivše mariborske oblasti pa na pomočnika kletarskega nadzornika v Mariboru, ki bošta pričela reševati predmetne prošnje od 1. oktobra dalje.

2. Radi enostavnosti poslovanja naj prizadete občine zberejo prošnje ter jih skupno pošljejo pristojnemu kletarskemu nadzorniku s svojo izjavo o resničnosti v prošnjah navedenih podatkov. Obenem naj priložijo tudi skupen seznam prosilcev.

3. Kletarski nadzornik bo upošteval v prošnjah navedene razloge in odločil, ali se prošnji ugodi ali ne, in o tem nemudoma obvestil prosilca preko občine.

4. Da se omogoči pravočasna nabava sladkorja za slajenje mošta po znižani ceni, je krajevsko banska uprava zaprosila finančno ministrstvo, da pooblasti finančno direkcijo v Ljubljani za dodelitev trošarine prostega sladkorja vinogradnikom, ki se bodo izkazali s tozadavnim dovoljenjem kletarskega nadzornika. Finančno ministrstvo do sedaj še take rešitve ni izdalo, vendar se priporoča občinam, da zberejo dovoljenja vseh prosilcev in v skupni prošnji (ta prošnja naj bo v treh izvodih, od teh dva izvoda s podpisami prosilcev) zaprosijo finančno direkcijo v Ljubljani za dodelitev potrebne količine trošarine prostega sladkorja; za vsakega prosilca mora biti priložen kolek za 25 Din. Te prošnje naj pošljejo do 10. oktobra Kmetijski družbi v Ljubljani, ki jih bo skupno predložila finančni direkciji in na podlagi rešitve direkcije naročila potrebne količine trošarine prostega sladkorja ter jih razposlala na posamezne postaje v vinorodnih srezih. Dobava tega sladkorja je

seveda odvisna od končnega pristanka finančne ministrstva. V prisotnosti organa finančne kontrole se bo ta sladkor razdelil posameznim občinam, občine ga bodo pa dalje razdelile posameznim prosičcem. En odobren izvod seznama prosičcev prejme pristojni oddelek finančne kontrole, ki bo po svojem organu prisostvoval pri posameznih vinogradnikih dodajanju sladkorja k vinskemu moštu. Istočasno bo napravil zapisnik o izvršenem slajenju.

Sladkor, dodeljen v to svrhu, se bo moral uporabiti samo izključno na slajenje letošnjih vinskih moštov. Vsaka naprava petiota je strogo prepovedana. Istotako je prepovedano slajenje mošta od samorodnic. Kmetijska družba bo morala naročiti sladkor takoj plačati; zato naj tudi občinske uprave takoj pri razdelitvi sladkorja zberejo znesek za vso dobavljeno količino sladkorja in ga nemudoma pošljejo Kmetijski družbi v Ljubljano.

Sadna in vrtna razstava v Sodražici

V nedeljo, dne 29. septembra se je priredila v šolskih prostorih razstava: sadja, zelenjavi, cvetlice, čebelarstva in nekaterih poljskih pridelkov.

Razstavljeno sadje je bilo izredno lepo. Predvsem krasne zlate parmene, pisani kardinal, francoski in boskopski kosmač, landsberška, baumanova, kaselska in šampanjska rejeta, carjevič in bojkovo jabolko. Bilo je tudi veliko število domačih vrst, kakor: kravačk, špinateljnov, golobarjev in pogačarjev. Tudi namizne bruske (avranške, postrvke, pastorovke itd.) in krasni laški lešniki so bili razstavljeni. Posebno poučni so bili tudi razni pripomočki za varstvo in oskrbovanje drevja. Velike stenske slike ter napis (sadje v pregovorih) so krasili stene razstavnih prostorov. Gospodinje so se zlasti zanimale za vkuhano in sušeno sadje.

Razstavljena zelenjava, razne vrste korenja, krasne kolerabe, ogromne buče, cvetače, paradizniki, česen i. t. d., predvsem fižol je privabil mnogo občudovalcev zlasti iz ženskih krogov.

V posebnem oddelku so bile razstavljene domače lončnice (rožmarin, aspídistre, pelargonije, begonije, fuksije, kakteje, asparagusi), ki so krasile kraljeve slike, predvsem spominsko grobnico Viteškega kralja. Nešteto slik kraljevskega doma so predočile življenje naše vladarske rodbine.

Čebelarstva razstava je bila dokaj zanimiva. Razno orodje in pripomočki, ki jih čebelar potrebuje pri svojem obratu, so bili razstavljeni v najlepšem redu. Tudi izdelki, kakor: med, vosk, domače medeno pecivo so ta del razstave zaokrožili v zanimivo celoto. K tolikšnemu uspehu čebelarstva razstave je pripomogel šol. upravitelj v pokouju g. Vrbič Mihajlo.

Za nabiralec gob so bili razstavljeni razni modeli, predstavljajoči v živih barvah razne vrste jedilnih in strupenih gob. Za šolsko mladino je bilo razstavljenih tudi več poučnih pripomočkov, osobito iz kmetijstva.

Vso to prekrasno razstavo je priredilo domače učiteljstvo pod vodstvom upravitelja gosp. Stanka Vodopivca, ki je pritegnil k sodelovanju zlasti šolsko mladino in člane kmetijske podružnice. Otvoritvi je prisostvoval družbeni tajnik g. Kafol, ki je govoril takoj po jutranji maši zbranim poslušalcem najvažnejše iz te lepe panoge. Po nauku se je vršilo tudi posebno predavanje o domači uporabi sadja za kmetijske gospodinjice.

Ta razstava je globoko odjeknila med domačini in bo gotovo rodila tisočeren sad!

Nevarni zločinec v verigah

V nedeljo se je v Mariboru posrečilo prijati nevarnega zločinca Košanjca, enega izmed obeh razbojniških pajdašev, o katerih smo poročali v zadnji številki našega lista.

Košanje in njegov zločinski tovariš Pajman sta bila dolgo časa strah in trepet našega ljudstva po bivšem Štajerskem. Na vesti imata celo vrsto zločinov, varnostnim oblastem pa sta se nazadnje izmuznila z begom v Avstrijo, kjer sta nadaljevala svoje grozno početje.

V nedeljo pa se je Košanje zopet pojavil v Mariboru. Sprehajal se je po najbolj prometni ulici, kjer ga je nekdo spoznal in obvestil policijo. Košanje je imel na pokopališču domenjen sestanek s svojo ljubico. Stražniki so obkolili pokopališče. Na dekletovo opozorilo je zločinec začel bežati, stražniki pa so streljali za njim, a končno se mu je približal sodarski pomočnik Franc Sadek, ki je priskočil stražnikom na pomoč. Tega je razbojnik z dvema streloma smrtonovno ranil, stražnik Možek pa je nato ponovno navalil na Košanjca in ga s pomočjo drugih stražnikov premagal.

Razbojnik je priznal 20 vlomov, ki so mu že dokazani. Ranjeni Sadek še visi v mariborski bolnici med življenjem in smrtjo. Zločinca, ki je bil tudi ranjen, so prepeljali najprej v bolnico, potem pa v zapor. — Zaprl se tudi njegovo ljubico, ki pravi, da ni vedela, kaj vse ima Košanje na vesti. — Zločinčeva mati se je onesvestila, ko je slišala, kaj je z njenim nezakonskim sinom.

Po svetu

21 žrtev morilske dvojice. Policijske oblasti v Jassiju so pred nekaj dnevi odkrile vrsto zločinskih umorov, ki jih je zagrešil neki delavec Teaciu s svojo prijateljico. V gozdu blizu mesta je prežal na moške, ki jih je njegova prijateljica izvabljal semkaj. Skupno sta jih potem izropala in zakopala v ilovnata tla v delavčevem stanovanju. Pri preiskavi so našli tam šest trupel. Nadaljnje preiskave so pokazale, da je na enak način spravil na oni svet še kakih 13 moških. Po vseh stanovanjih, koder je ta delavec že prej stanoval (gre izključno za pritlične hiše) so našli pokopana trupla. Dolej so našli 21 žrtev. Teaciu je torej vedno spal nad trupli svojih žrtev. Prvotno je dalavec tajil, končno pa se je udal in je brezbrizno priznal svoje zločine.

Pri pomorskih manevrih na Japonskem je trčilo skupaj več torpednih rušilcev. Pri tem je utonilo 53 mornarjev, 10 oseb posadke pa je težko ranjenih.

Zopet vohunstvo. Francoski listi poročajo o razkritju razsežne vohunske mreže. V neki tovarni za orožje in municijo so že nekaj časa zmanjkovale listine o vrsti in množini izdelanega orožja. Pred kratkim so oblasti ujele danskega komunista Nilsena. V njegovem kovčegu so

Rudolf Gaj:

Izobčenci

(Nadaljevanje.)

>Delat pojdi, ko si mlad —<

>Kam —?<

>Za pridne roke je zmeraj dovolj dela, še preveč ga je!< jih je hrulil marsikak modrijan, ki ni še nikoli okusil v življenju, kaj se pravi biti lačen in brez strehe. Taki očitki so najbolj trpko zadevali. Kdo daje ljudem pravico, da sodijo brez vprašanja po samem videzu in da napako posameznega človeka prevale na ves rod? Ali ni svet vsem enako odprt? Ali ni zemlja vsem ista prva in poslednja mati?

Uporne misli so se dramile v mladih glavah. In kakor jih je z različnih vetrov natepla usoda skupaj, so se kmalu spoprijateljili in se pod težo istega skupnega gorja strnili kakor v eno samo družino.

Kakor so se na cesti spoznali, tako so si v gozdu osnovali svoj dom. Bili so vsi istih misli, da jim namreč ni več mesta med ljudmi. Tavnja so se naveličali. Komaj je skopnel sneg, so se v zgodnji spomladi zatekli med to trnje in si takoj pripravili taborišče.

>Pa kako ste prišli na to misel?< je hotel že spotoma vedeti. Peter, ko mu je Matjaž jel polagoma pripovedovati o čudnem domu.

>Kako neki? Čisto naravno. Živ ne moreš v grob, ubijati ne smeš in nočeš, krasti te je sram, dasi —<

Matjaž je zaškripal z zobmi.

>Kaj si hotel reči?< je Peter pozorno pogledal tovariša.

>Nič — To se pravi: saj niti ne vem, kako misliš. Menj se pač zdi, da je na svetu krivica edina vladarica. Vse se cedi v lepih besedah in obljubah, v resnici je pa človek samo zver in še manj kot to. Saj sem ti že dejal —<

Pomolčala sta, dokler se ni čez malo spet oglasil Matjaž:

>Pravijo nam: Delat pojdi! — Vprašam te samo, kam naj se obrnem, če me pa nikjer nihče ne potrebuje.<

V presekanih stavkih je začel govoriti o domu. Bajto so imeli in nekaj pedi zemlje. Enega človeka bi redila, nemara še tudi dva, njih pa je bilo devet. Kljub temu bi se bili nemara le še pretolkli, toda na bajti je bilo dolgov kakor mrčesa na govnu. Ze Matjažev oče je prevzel nekaj dolga, nekaj so ga potem priklicale k temu še boleznin in druge nadloge. In končno se je zgodilo, da so jim vsem skupaj pokazali vrata. Bajto in tistih nekaj pedi zemlje je kupil tujec,

ki je hišico porušil in več sosednih parcel, ki jih je pokupil od kmetov, pogozdil. Sam živi kdo ve kje, prav nič mu ni bilo treba te bore zemlje, pa je vendar segel po njej kar tako tjavendan in za kratek čas. Kaj njemu mar gorje, ki ga je povzročil s tem!

>Saj je svet širok, je s posmehom dejal Matjaževemu očetu, ki je kakor izgubljen stal med jokajočimi otroki, »morda najdete drugje več sreče.<

Oče jo je res našel, celo prav kmalu.

>Res?<

>Da, tako, ki mu je nihče več ne vzame —<

>Kje?<

Matjaž je stisnil pesti:

>V grobu —<

(Se nadaljuje)

TISKOVINE
vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA 4/23
Tel. 25-52, Telegram: Tiskarna Merkur

policijski organi našli več naslovov. Ko so nato pri dotičnikih napravili hišne preiskave, so prišli na sled, kdo krade važne listine. Bil je to neki Švicar, ki je v tovarni imel zelo zaupno in važno službo, njemu pa je pri tatvini pomagala njegova tajnica.

Vojaški vlak je skočil s tira. Vojaški vlak, ki je peljal vpoklicane vojake iz Bergama (Italija), je skočil s tira. Dva voza sta se pri tem prevrnila. En vojak je mrtev, 4 so težko, 8 pa laže ranjenih.

Pretrsljiva žaloigra na morju. Ob obali Nove Skotske blizu kraja Judique so opazili rešilni čoln, v katerem je bilo 7 mornarjev. Šest izmed njih je bilo že mrtvih, sedmi je pa umrl kmalu po rešitvi. Kolikor je bilo mogoče povzeti po zmedenih izjavah umirajočega, so mornarji spadali na motorno ladjo »Hurryon«. Ta je bila na potu iz Judique v Montreal, kamor je plula z velikim tovorom koruze. Kakih 23 milj od Judique pa jo je zalotil vihar in se je ladja potopila. Moštvo je poskakalo v rešilne čolne, od katerih je eden kmalu srečno prispel do obale, drugi — s temi sedmimi — pa je taval po morju. Ko je dospela rešitev, je bilo že prepozno. Kakor je bilo razvidno po truplih, je smrt nastopila zaradi gladi in nečloveških naporov, ki so jih morali mornarji prestati v boju z besnečim morjem.

Vseučilišče v Budimpešti je obhajalo te dni 300 letnico svojega obstoja in je ob tej priliki 32 inozemskim cerkvenim dostojanstvenikom,

zdravnikom in raznim učenjakom podelilo naslov častnega doktorja.

Strašno neurje na Poljskem. Po vzhodni in južni Poljski je te dni divjalo silovito neurje, ki je povzročilo več požarov. Dve vasi sta popolnoma pogoreli. V mestu Luck je 15 ljudi ubila strela.

Radio

Nedelja, dne 6. okt.: 7.30: Kmetijska posvečevalnica (ing. Sadar Vinko) — 9.00: Versko predavanje — 11.40: Otroška ura: Pravljice iz stare Indije (g. Danilo) — 16.00: Gospodinjski nasveti (Anica Lazarjeva).

Ponedeljek, 7. okt.: 18.00: Zdravniška ura. **Torek, 8. okt.:** 11.00: Ob obletnici smrti Viteškega kralja (prof. Grafenauer Fran) — 18.40: Kraljeva pot iz Marseilla med zastave naših polkov na Oplenac (Vladimir Regally).

Četrtek, 10. okt.: 18.40: Kulturna pomoč našim narodnim manjšinam (dr. Arnejc).

Petek, 11. okt.: 18.00: O ženski izobrazbi (Dora Vodnikova)

Sobota, 12. okt.: 18.40: Važna zunanje-politična vprašanja (dr. A. Kuhar).

Prodajam dve kravi

ena je s teletom, druga pa stri v teku enega meseca. Kravi sta težki od 400 do 500 kg. Cena vsaki je Din 1600.—

Valentin Babnik, Glince, p. št. Vid pri Ljubljani.

Sejmi

6. oktobra: v Pišecah, v Bitnjah v Bohinju, pri sv. Mariji v Jarenini.

7. oktobra: pri sv. Urbanu obč. Slivnica pri Celju, v Slovenj. gradcu, v Ormožu, Celju, Novem mestu, Kranju, Metliki, Jesenicah, Gor. Logatcu, št. Rupertu, št. Vidu pri Stični, v Vinici.

8. oktobra: v Kamniku, pri Sv. Heleni, Horjuju, v Begunjah pri Cerknici, Mariboru, Lavboku.

9. oktobra: v Zdenski vasi, Motniku, Ponikvi, Šmarjeti pri Rimskih toplicah, v St. Janžu okr. Slovenj. gradec.

10. oktobra: v Toplicah, Rajhenburgu, Vuzenici, Sv. Petru pod Sveto goro.

11. oktobra: v Senožečah, Radečah, pri Zidanem mostu, Sodražici, Ljutomeru.

12. oktobra: v Semiču, Koprivniku, Poljčanah, v Teharjih.

Vrednost denarja

1 ameriški dolar	Din 43'40
1 nemška marka	Din 17'60
1 švicarski frank	Din 14'24
1 angleški funt	Din 217.—
1 avstrijski šiling	Din 9'—
1 francoski frank	Din 2'89
1 češkoslovaška krona	Din 1'81
1 italijanska lira	Din 3'56

»SLAVIJA«

JUGOSLOVANSKA ZAVAROVALNA BANKA

v Ljubljani, Gosposka ulica 12 Telef. 2176, 2276

Podružnice: BEOGRAD, ZAGREB, SARAJEVO, OSIJEK, NOVI SAD in SPLIT

Grozdni sok (mošt)

si na najbolj enostaven način vsakdo lahko pripravi s popolnoma neškodljivim sredstvom za trajno konzerviranje

Nipakombinom

katerega uporaba je dovoljena z rešenjem Ministrstva za soc. politiko in narodno zdravje z dne 25. februarja 1935, Sbr. 5617.

Podrobna navodila daje:

„RADIOSAN“, Zagreb, Dukljaninova ulica br. 1

Glavno skladišče za Jugoslavijo

EKONOM

I. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani

Kolodvorska ulica 7

(v lastni hiši)

Telefon interurban 25-06

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlevske izdelke: pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješpronj, kašo. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rud. superfosfata, kalijeve soli, Tomasove filindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čilskega solitra itd.), cementa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo opekarne „Ilovac“, Karlovac, za vse vrste zidne in strešne opeke.

DENAR naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKE HRANILNI IN POSOJILNI DOM

reg. zadr. z neomejeno zavezo

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica šte. 1

Telef. št. 28-47. Rač. pošt. hran. št. 14.257. Brzjavni: „Kmetijski dom“. Žiro rač.: Narodna banka

Vloge na knjižice in tekoči račun sprejema proti najugodnejšemu obrestovanju — večje stalne vloge po dogovoru. // **JAMSTVO ZA VSE VLOGE** presega večkratno vrednost vlog. // Strankam nudi brezplačno poštne položnice za nalaganje denarja. // Vložne knjižice drugih zavodov sprejema v inkaso. Sploh vrši vse denarne posle, ki spadajo v delokrog denarnih zavodov.

BLAGAJNISKE URE: Ob delavnikih od 8—12 in od 3—5, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12¹/₂ ure.

Podružnici: **KAMNIK — MARIBOR**

Stanje vlog: Din 35.000.000—

Rezerve: Din 1.300.000—